

Ringsnaveleend

nieuw in de regio!

Er waren Grote Zaagbekken gezien op het Vogelmeer, op de 18^e november vijf en een dag later maar liefst tien exemplaren. Een goede reden dus om daar op de zoe heen te gaan om te zien of ze goed te fotograferen zouden zijn. Watervogels in het algemeen zijn mij, Sjek Venhuis, zeer dierbaar. Dit heeft ongetwijfeld te maken met mijn jeugdige jaren die ik doorbracht aan de kust en in het bijzonder bij het roemruchte Verversingskanaal dat destijds vanwege zijn functie (het lozen van rioolwater van de Haagse binnenstad) ook in pittige winters ijsvrij bleef. Dit kanaal bevond zich op een afstand van een paar voetbalvelden van mijn ouderlijk huis.

■ Sjek Venhuis en Jacob Garvelink

Van alle eendachtigen hebben Grote Zaagbekken mijn bijzondere interesse vanwege hun afwijkende proportionele uiterlijk, hun aparte snavel en hun foerageergedrag. Die 20^e november 2023 was ik om half drie in de vogelkijkhut aan het Vogelmeer en constateerde dat er honderd meter naar rechts een kleine flottielje van zes Grote Zaagbekken voor anker lag, vier mannen (zwart-wit) en twee vrouwen (bruin) op het eerste gezicht. Na een kwartier kwam er beweging

in de groep en koerste die linea recta voor de hut langs naar, wat even later bleek, de ondiepe nevenplas langs het fietspad. De korte tijdspanne van een halve minuut waarin ze de hut passeerden, bezorgde mij een keuzestressmomentje: op welke vogel moest ik mijn lens richten, op de dichtstbijzijnde, een mannelijke of een vrouwelijke of op meerdere exemplaren tegelijk? Na thuiskomst bleek ik de meeste foto's van de mannen gemaakt te hebben en bleek ik de enige

RINGSNAVELEEND, Vogelmeer, 20 november 2023. Foto: Sjek Venhuis

vrouw in het gezelschap - het andere bruine exemplaar bleek een eerste winter individu te zijn - zelfs helemaal niet vastgelegd te hebben. De groep ging zich in de ondiepe poel compleet te buiten in z'n jacht op vis die ze naar de ondiepe oeverzone opdreven. Gealarmeerde reigers maakten gebruik van dit buitenkansje en posteerden zich strategisch langs de oever.

Voor vertrek naar het Vogelmeer had ik voor de zekerheid de buienradar geraadpleegd en die voorspelde een wolkbreuk vanaf vier uur. Het was nu drie uur, maar toen ik zag dat er zich in het noorden een schitterende regenboog vertoonde, verliet ik de hut om te bezien of ik vanaf het fietspad de zaagbekken kon fotograferen tegen een achtergrond van een regenboog die op dat moment het Tata Steel-complex omvatte en het in een dubieus daglicht stelde.

Ik had eerder al een paar keer geconstateerd dat er achter het eiland voor de hut wat eenden lagen te dobberen, maar de begroeiing langs de kant belemmerde de determinatie.

Het waterniveau was toen namelijk een halve meter lager dan in het huidige winterseizoen. Teruggekeerd in de hut wilde ik mijn biezen pakken, het was inmiddels kwart voor vier, maar scande voor de zekerheid nog even de plas. Ik zag dat één van de eendjes van achter het eiland door de straffe zuidwester een meter van het eiland was afgedreven en ik herkende in de eend met de kop in de veren direct de voor een man Ringsnaveleend (*Aythya collaris*) kenmerkende lichtgrijze flank met een witte verticale baan voor de vleugelboeg. Voor de bui thuis zijn was geen optie meer, ik moest wachten tot er een kop met een zichtbare snavel op de romp zat. Meerdere keren verdween de eend weer achter het eiland om vervolgens weer even op te duiken. Tegen vieren begon het onbarmhartig te plenzen. De kop ging uit de veren, de eend veroorloofde mij een foto te kunnen maken en koerste onverwijld in noordelijke richting, mij in verbijstering achterlatend met het zicht op een regengordijn waarachter de eend verdween. Gelukkig had

RINGSNAVELEEND Kennemermeer, 25 december 2023. Foto's: Arnoud B. van den Berg

ik op de foto de kenmerkende witte snavelband staan.

De zaagbekken hadden inmiddels hun rooftocht beëindigd en lagen uitgebreid hun veren te verzorgen en te herschikken tijdens een kort droog intermezzo. Om half vijf kwam het water opnieuw met bakken uit de hemel en zwommen ze weer voor de hut langs, dit keer in oostelijke richting. Regendruppels vormden een fonkelend maliënkolder op hun rug. Om kwart voor vijf werd het uiteindelijk droog en kon ik de terugtocht aanvaarden.

Langs de westelijke oever van het meer stond een hagelwitte zilverreiger ten afscheid. Hij stak onnatuurlijk fraai af tegen het paarszwarte water waarin de laatste regenwolken weerspiegelden.

De Ringsnaveleend werd de dagen erna niet meer terug gezien, totdat...

Op zondag 3 december 2023 verzamelde ik, Jacob Garvelink, met mijn excursiegroep voor Dagjeindenatuur bij het reddingsboothuisje bij de parkeerplaats in IJmuiden aan Zee. Het was een beetje grijze dag, vrij koud maar gelukkig niet al teveel wind waardoor de gevoelstemperatuur goed te doen was. Via het strand maakten we een leuk rondje via de punt van de pier en over het strand. Onderweg namen we de gebruikelijke soorten waar voor deze heerlijke vogelplek in de winter. Op de punt van de pier zagen we diverse Roodkeelduikers, maar verder waren er niet al teveel soorten die extra aandacht vroegen en konden we de Paarse Strandlopers en Oeverpiepers goed bestuderen. We liepen terug over het strand en omdat we nog genoeg tijd hadden, besloot ik een rondje om het Kennemermeer te maken.

Hier was het buitengewoon stil qua zangvogels en konden we dus vrij snel doorlopen tot we weer bij de binnenduinarand aankwamen. In de zuidwesthoek van het meer geeft een strandopgang over de duinen mooi zicht

op het meer en de daar aanwezige eenden. Hier zette ik mijn telescoop op om de excursiedeelnemers de aanwezige eenden te laten zien. Mijn eerste blik door de scoop liet een tweetal Tafeleenden zien. Toen de deelnemers deze gezien hadden, keek ik voor een tweede keer door mijn scoop om daar vervolgens vol in beeld een man Ringsnaveleend te zien zwemmen! Ik had letterlijk geen seconde enige twijfel over de determinatie, maar was tegelijkertijd ook totaal verbaasd. De eend dook regelmatig, maar bleef nooit lang onder. Zo konden alle deelnemers de vogel zien, waarbij slechts één deelnemer door had dat dit niet bepaald alledaagse kost was! Ik kon wat recordshots maken om vervolgens ook de vogel in de VWGZK app-groep en via Dutch Bird Alerts wereldkundig te maken. Er waren een aantal vogelaars in de buurt die de vogel ook vrij snel te pakken hadden, ondanks dat deze zich steeds wat meer naar het minder overzichtelijke zuidelijke deel van het meer verplaatste. Toen iedereen de vogel goed gezien had, liepen we door naar de parkeerplaats, maar niet nadat en een mooie groep van acht Grote Barmsijzen neerstreek naast ons. Een zeer geslaagde excursie!

Naschrift redactie

De Ringsnaveleend (*Aythya collaris*) is een dwaalgast uit Noord-Amerika en wordt bijna jaarlijks wel gezien in ons land (totaal 56 aanvaarde gevallen in Nederland). In onze regio Zuid-Kennemerland was deze zeldzame eend echter nog nooit opgemerkt. Beide bovenstaande waarnemingen zijn ingediend bij de CDNA, dus bij aanvaarding zou dit de eerste Ringsnaveleend voor onze regio zijn! Ook na 3 december 2023 werd de Ringsnaveleend nog regelmatig waargenomen (tot in iedere geval 20 februari 2024), afwisselend op het Duinmeer (Duin & Kruidberg) en het Kennemermeer. De vogel lijkt het meeste op te trekken met Tafeleenden.